

Barnkonsekvensanalys Nedläggning av Kyrkbyns förskola och Gullvivans förskola

2023-03-17

HABO KOMMUN

Beställare: Barn- och utbildningsnämnden i Habo kommun

Ansvarig genomförare av prövning: Skolchef, Barn- och utbildningsförvaltningen

Syfte: Barns bästa ska vara utgångspunkten för all verksamhet — det slår både barnkonvention och skollag fast. Enligt de Allmänna råden för förskolan ska huvudman och rektor inför beslut som påverkar barnen i den befintliga barngruppen genomföra barnkonsekvensanalyser.

I Barnkonventionen finns 54 artiklar, som alla är viktiga, men fyra är särskilt viktiga att lyfta fram:

Artikel 2 — Inget barn får diskrimineras. Artikelns säkerställer alla barns lika värde och rättigheter.

Artikel 3 — Barnets bästa gäller alltid. Artikelns anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som gäller barnet.

Artikel 6 — Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikelns ger barnet rätten till liv, en bra fysisk hälsa och rätt till utveckling i andlig, moralisk, psykisk och social bemärkelse.

Artikel 12 — Alla barn har rätt att komma till tals. Artikelns lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och får dem beaktade i frågor som rör honom eller henne. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Artikel 24 – barnet har rätt till bästa möjliga hälsa och tillgång till hälso- och sjukvård och rehabilitering.

Syftet med barnkonsekvensanalysen är att göra en helhetsbedömning av alla kända faktorer, utifrån den kartläggning och den beskrivning som finns i den fråga som ska beslutas. Från den samlade bedömningen ska barnets/barnens bästa beaktas.

Planerat övergripande beslut: Stängning av Kyrkbyns förskola och Gullvivans förskola från och med 7 augusti 2023.

Vilka planerade åtgärder omfattar beslutet:

- Riskbedömning
- Barnkonsekvensanalys
- Information till personal
- Information till vårdnadshavare
- Nya förskoleplaceringar
- Förflyttning av personal
- Överlämning av information och dokumentation mellan nuvarande pedagoger och kommande pedagoger
- Vårdnadshavare ges information och möjlighet till besök i de nya verksamheterna
- Introduktion för barn med nya förskoleplaceringar

Vilka barn/barngrupper är berörda:

Alla barn med placering på Kyrkbyns förskola och Gullvivans förskola.

På vilket sätt berörs barn/barngruppen av denna fråga?

Alla barn med placering på Kyrkbyns förskola och Gullvivans förskola kommer att få en placering på annan förskola i kommunen.

Lagstiftning och styrdokument**Förskolans uppdrag och lagkrav**

Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning. (8 kap. 2 § skollagen.)

Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. Syftet med utvärderingen är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, det vill säga verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande. (Avsnitt 2.6 Lpfö98, Uppföljning, utvärdering och utveckling.)

Syftet med utvärderingen är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, det vill säga verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande (Avsnitt 2.6 Lpfö98, Uppföljning, utvärdering och utveckling.) Det handlar om att observera, dokumentera, följa och analysera barns lärprocesser och lärstrategier. Samtidigt handlar det också om att observera, dokumentera och följa hur den pedagogiska verksamheten svarar mot målen och bidrar till barns utveckling, lärande och delaktighet.

(Utbildningsdepartementet (2010), *Förskola i utveckling – bakgrund till ändringar i förskolans läroplan*, sid. 18–19.)

Utbildning och undervisning

Med utbildning avses den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål. Med undervisning avses sådana målstyrda processer som under ledning av förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden. För att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en förskollärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras (1 kap. 3 § skollagen och prop. 2009/10:165 sid. 633)

Förskollärare och annan personal

En legitimerad förskollärare har ansvar för den undervisning som hon eller han bedriver. Utöver förskollärare får det i undervisningen i förskolan finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas. Det kan till exempel vara barnskötare.

Forskning visar att det viktigaste för en god kvalitet i förskolan är personalens utbildning och kompetens. Utbildningens kvalitet i förskolan kan öka när även annan personal i barngruppen, utöver förskollärare, har utbildning inriktad mot yngre barn och erfarenhet från sådant arbete. Förskollärare har ansvar för att arbetet sker i enlighet med målen i läroplanen. (*Avsnitt 2, Lpfö98, Mål och riktlinjer*)

Barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling

Verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans än andra ska få detta stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar så att de utvecklas så långt som möjligt (*Avsnitt 1 Lpfö98, Förskolans värdegrund och uppdrag*)

Bakgrund

Habo kommun har under många år haft en stor befolkningstillväxt. Runt åren 2005-2006 såg man behov av fler förskoleplatser. Då gjordes det både kortsiktiga och långsiktiga lösningar. Den långsiktiga lösningen innebar en byggnation av ny förskola (Solhöjden) med 80 platser. De kortsiktiga lösningarna innebar att Kyrkbyns förskola och Nygatans förskola öppnades. Dessa lokaler var inte byggda för förskoleverksamhet men efter justeringar kunde en verksamhet med kvalitet erbjudas. Finanskrisen 2008 skapade en inbromsning i befolkningstillväxten vilket gjorde att vidare byggnation av förskolor sköts på framtiden. Detta gjorde att de kortsiktiga lösningarna blev mer eller mindre permanenta. De senaste 7-8 åren har Habo haft en mycket kraftig befolkningstillväxt. Redan år 2016 började planerna på att bygga nya förskolor. Brist på egen kommunal mark gjorde att en byggnation blev försenad. Återigen fick kortsiktiga lösningar göras. Denna gång innebar dessa modullösningar (Solhöjden, Slätten och Fagerhult) och öppnandet av Gullvivans förskola i socialtjänstens lokaler.

Nya Kärnekulla förskola blir en förskola med sex avdelningar med möjlighet till 20 barn per avdelning. Samtidigt som vi kan öppna den nya förskolan ser vi också en kraftig inbromsning i befolkningstillväxten. Planerade nybyggnationer är framflyttade och vi ser också sjunkande födelsetal. Detta gör att vi från i höst och ett antal år framöver kommer få ett stort överskott av förskoleplatser.

Ur ett barnperspektiv vill vi sträva efter lokaler som ger alla barn samma möjlighet till en pedagogisk stimulerande miljö med utbildad personal som får en hållbar arbetsmiljö.

De senaste åren är behovet av behörig personal stort i hela Sverige. I Habo kommun har vi lyckats väl när det gäller att rekrytera behörig personal till våra förskolor. Vi ligger på en mycket hög nivå när det gäller behörighet i jämförelse med andra kommuner.

Nuläge Kyrkbyns förskola

Vid kyrkbyns förskola finns idag en avdelning med 20 barn i åldrarna 1-5 år. Verksamheten är inhyst i kyrkans källarlokal och är inte optimalt anpassade till en förskoleverksamhet. I och med att det bara är en avdelning är förskolan resurs- och kostnads krävande då samordningsvinster inte kan uppnås.

Tjänsteunderlaget uppgår till 415% och är i dagsläget fördelat på fem medarbetare:
100% Behörig pedagog. Anställd sedan januari 2023
50% Barnskötare och 50 % köksansvarig. Byter anställning till Habo kost fr.o.m. 8 maj
80% Behörig pedagog. Ansökt om förflyttning till annan förskola inom kommunen
75% Behörig pedagog. Föräldraledig fr.o.m. 20230501
60% Ej behörig, ej utbildad . Visstidsanställd sedan 20230110 jobbar delad tur med fokus på öppning och stängning och går i pension 20231001

Tjänster lysas alltid ut via arbetsförmedlingen och även via sociala medier.

Nuläge Gullvivans förskola

Barn – och utbildningsförvaltningen bedriver sedan januari 2015 förskoleverksamhet vid Gullvivans förskola i centrala Habo. Den har tidigare använts för Socialnämndens verksamhet.

Vid Gullvivans förskola finns i dag två avdelningar, Fjärilen och Humlan med plats för 20 barn på varje avdelning. Kommunens verksamhet för kväll och helgomsorg bedrivs sedan 2007 i Habo kommun och ryms i dag i Gullvivans lokaler. I dagsläget finns elva barn inskrivna i verksamheten. Sju av dessa barn är inskrivna på Gullvivans förskola, ett barn är inskrivet på Kärrs förskola och tre barn är inskrivna inom fritidshemsverksamheten.

Tjänsteunderlaget för avdelningarna Fjärilen och Humlan uppgår till 665% och är i dagsläget fördelat på nio medarbetare:

90% Behörig pedagog
85% behörig pedagog
80% Behörig pedagog
80% Behörig pedagog
80% Behörig pedagog
80% Behörig pedagog
80% Behörig pedagog
50% Barnskötare
40% Behörig pedagog

Beskrivning och analys av konsekvenser i samband med nedläggning av Kyrkbyns förskola och Gullvivans förskola

Fysisk miljö - regelverk

Förskolans fysiska kvaliteter och förutsättningar har avgörande betydelse för verksamheten. Planlösningen på förskolan och förskolegården har stor betydelse för

verksamheten vid förskolan. Idag finns inga normer eller bestämmelser för hur förskolor ska byggas och inte heller hur stor en förskolegård ska vara. Plan- och bygglagen påpekar att det ska finnas tillräckligt stor fri yta på tomten eller i närheten av förskolans tomt, lämplig för lek och utevistelse. Skolverket hänvisar i *"Allmänna råd för kvalitet i förskolan"* till att kommunen bör se till att utemiljön och lokalerna på förskolan är "trygga, säkra, hälsosamma och utvecklande genom att dessa är utformade så:

- att de möjliggör en varierad pedagogisk verksamhet som stödjer både enskilda barns utveckling och lärande samt grupprocesser;

-att såväl inne- som utemiljö är utformad så att det är möjligt för personalen att ha uppsikt över de barn de har ansvar för och

-att kontinuerligt följa upp och utvärdera om inne- och utemiljö är ändamålsenlig"

Åtgärd: Den fysiska miljön är väl anpassad för förskoleverksamhet på de anvisade förskolorna.

Trygghet och sociala relationer

För att kunna trivas är det viktigt att barnen får känna tillhörighet med kamraterna. Fokus på att lära känna varandra och att skapa tillitsfulla relationer till andra barn och till pedagogerna kommer att vara i fokus vid byte till ny förskola. I läroplanen för förskolan står det skrivet att "förskolläraren ska ansvara för att barn ges goda förutsättningar att bygga upp varaktiga relationer och känna sig trygga i gruppen" (*Skolverket, Lpfö-18, s.13*).

Även pedagogernas relation med vårdnadshavare är viktig för att skapa trygghet för både vuxna och barn.

Åtgärd: Stor vikt kommer att läggas på relationsskapande aktiviteter i samband med flytt till ny förskola. Tydlig och nära kommunikation mellan pedagoger och vårdnadshavare om barnets trivsel, mående och utveckling kommer att säkerställas genom inplanerade samtal.

Litet sammanhang/liten förskola

För barn som generellt inte trivs i större sammanhang eller har svårt med förändringar kan det tänkas föreligga risk för psykisk påfrestning, exempelvis stress, vid flytten (artikel 24 i Barnkonventionen) samt en risk att inte trivas på en större förskola. I detta sammanhang är det angeläget att vara uppmärksam och på bästa sätt stötta det enskilda barnet och dess vårdnadshavare. Det kan behövas anpassningar i verksamheten så att alla barn på förskolan har möjlighet att utvecklas och lära sig utifrån sina förutsättningar (artikel 2 och 6 i Barnkonventionen). Det är viktigt att ha detta i åtanke vid planering inför flytten, här är det angeläget att både personal och vårdnadshavare är delaktiga. Därutöver är det viktigt att löpande gå ut med tydlig information gällande flytten till såväl personal som vårdnadshavare. Bristande kommunikation kan leda till onödig oro och stress bland både personal och vårdnadshavare, vilket i sin tur kan ha negativ inverkan på barnens välbefinnande

Åtgärd: Anpassa verksamheten utifrån barnets individuella behov. Upprätta en tydlig tids- och kommunikationsplan

Kända pedagoger

Möjlighet finns att, i grupp, välja förskola. Vid byte av förskola är det viktigt att den berörda personalen utbyter kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i barnets utbildning för att skapa sammanhang och kontinuitet för det enskilda barnet. **Åtgärd:** Vårdnadshavare och barn kommer att ges goda möjligheter att få kunskap och information om den nya förskolan. Detta kommer att ske genom verksamhetsbesök, muntlig, så väl, som skriftlig information samt introduktion. Introduktion kallades tidigare inskolning. Det är den tid då pedagoger och arbetslag ansvarar för, planerar för och avsätter tid och resurser för att ge vårdnadshavare och barn möjlighet att bygga upp goda relationer i den nya förskolan. Målet är att de ska vara trygga i förskolans verksamhet med såväl kamrater som pedagoger. Pedagoger kommer att ges möjlighet att flytta med till de förskolor barnen flyttar till.

Introduktion i ny verksamhet i nya förskolor

Förändringar påverkar barn olika. Ett byte av förskola innebär en förändring med nya pedagoger och nya lokaler. Denna förändring kan skapa oro hos det enskilda barnet. På förskolorna arbetar vi kontinuerligt med trivsel och trygghet. Att få barnen och deras vårdnadshavare att känna att de har en förskoleplacering som de kan känna sig trygga med är ett viktigt led i att minska konsekvenserna för berörda familjer. Innan barnet introduceras på den nya förskolan sker en överlämning mellan tidigare pedagoger och nya pedagoger. Detta för att mottagande pedagog ska kunna ta hänsyn till barnets bästa på ett individuellt plan, i enlighet med artikel 3 i barnkonventionen. Särskild hänsyn kan komma att tas för enskilda barn såsom t.ex. barn med behov av särskilt stöd.

För barnen kommer ett eventuellt beslut att lägga ner Kyrkbyns förskola och Gullvivans förskola inte medföra att deras bästa åsidosätts då alla förskolor kan ta emot alla barn utifrån deras förutsättningar. Förskolans primära uppgift när de tar emot nya barn är att arbeta för att barnen ska känna sig trygga på förskolan. Förändringen för barnen blir främst nya lokaler, nya pedagoger och nya kompisar. Att barnen känner igen vilka moment som kommer under dagen och i vilken ordning momenten utförs kan medföra en känsla av trygghet i den nya miljön.

Åtgärd: Det är viktigt att överlämningarna mellan förskolorna görs på ett bra sätt så att mottagande förskola kan möta varje individ utifrån sina egna förutsättningar. Det finns tydliga rutiner för hur en introduktion ska gå till och möjlighet att anpassa introduktionen utifrån barnets egna behov med syfte att skapa trygghet för både barnen och för vårdnadshavarna.

Tid på förskola/längre dagar/avstånd

Vid en nedläggning av Kyrkbyns förskola har barnen blivit erbjudna plats på Bränninge förskola alternativt Kärnekulla förskola. En nedläggning av Kyrkbyns förskola innebär ett längre avstånd för vissa barn, något som även kan innebära längre dagar på förskolan för barnen. Bränninge förskola är belägen 3,9 km från Kyrkbyns förskola och Kärnekulla förskola är belägen 6,1 km från Kyrkbyns förskola.

Sträckan mellan Kyrkbyns förskola och Bränninge förskola beräknas ta 6 minuter att köra. Sträckan mellan Kyrkbyns förskola och Kärnekulla förskola beräknas ta 8 minuter att köra.

Vid en nedläggning av Gullvivans förskola har barnen blivit erbjudna en plats på Slättens förskola alternativt Kärnekulla förskola. Avståndet mellan Gullvivans förskola och Slättens förskola är 700 meter och beräknas ta 2 minuter att köra alternativt 8 minuter att gå. Avståndet mellan Gullvivans förskola och Kärnekulla förskola är 1,9 km och beräknas ta 4 minuter att köra alternativt 23 minuter att gå. Vi vet att en del av vårdnadshavarna på Gullvivans förskola går tillsammans med sina barn till och från förskolan.

Åtgärd: Barnens dagar på förskolan förlängs med upp till maximalt 8 minuter räknat på avståndet från nuvarande förskola till erbjuden förskola. De förskolor som har erbjudits till barnen är de förskolor som geografiskt ligger närmst nuvarande förskola där samtliga barn har möjlighet att få en plats med avsikt att barnens vistelsetid på förskolans ska påverkas så lite som möjligt för barnens bästa.

Skolskjuts – erbjudna förskolor utifrån område.

Enligt 6 artikeln i bankonventionen har barn rätt till utveckling i social bemärkelse. Barnen ska erbjudas ett socialt sammanhang och därigenom en trygghet. Förskolan är för barn ett stort socialt sammanhang med många olika kompisar. När barnen går över från förskola till förskoleklass placeras barnen i skolor utifrån kommunens skolupptagningsområden.

De barn som idag bor i Kyrkbyn tillhör Alléskolans skolupptagningsområde. Många av barnen i Kyrkbyn kommer under skolåren att åka skolbuss till och från skolan. Om barnen som idag går i Kyrkbyns förskola placeras på Bränninge förskola skulle de placeras på en förskola som ligger inom Bränningskolans skolupptagningsområde. Den 1 augusti 2023 är det 58 barn inskrivna på Bränninge förskola (uppgift hämtad 230317). 30 utav dessa barn tillhör Bränningskolans upptagningsområde, 12 barn tillhör Hagenskolans upptagningsområde, 7 barn tillhör Alléskolans upptagningsområde och 9 barn tillhör Kärnekullaskolans upptagningsområde.

En förskola som ligger inom Alléskolans upptagningsområde är Slättens förskola. Den 1 augusti 2023 är det 56 barn inskrivna på Slättens förskola (Uppgift hämtad 230317). 24 utav dessa barn tillhör Alléskolans upptagningsområde, 11 barn tillhör Kråkerydskolans upptagningsområde, 8 barn tillhör Hagenskolans upptagningsområde, 4 barn tillhör Fagerhultskolans upptagningsområde, 1 barn tillhör Bränningskolans upptagningsområde och 1 barn tillhör Kärnekullaskolans upptagningsområde.

Åtgärd: Oavsett om barnen från Kyrkbyns förskola erbjuds plats på Bränninge förskola eller Alléskolans förskola finns det barn som tillhör olika skolupptagningsområden. Detta möjliggör sociala kontakter både med barn som tillhör samma skolupptagningsområde samt med barn som tillhör andra skolupptagningsområden.

Organisation av avdelningar utifrån barnens ålder

Barnen från Kyrkbyns förskola har erbjudits plats på Bränninge förskola där barnen är indelade i avdelningar utifrån ålder, två avdelningar med de yngre barnen och två avdelningar med de äldre barnen samt på Kärnekulla förskola där avdelningarna kommer vara med blandade åldrar 1-5 år.

Barnen från Gullvians förskola har erbjudits plats på Slättens förskola där barnen är indelade i avdelningar utifrån ålder, två avdelningar med de yngre barnen och två avdelningar med de äldre barnen samt på Kärnekulla förskola där avdelningarna kommer vara med blandade åldrar 1-5 år.

I artikel 3 i barnkonventionen står det att barnets bästa alltid gäller, att det som är bäst för barnet ska komma i främsta rummet. Samtliga vårdnadshavare har möjlighet att göra ett val mellan en förskola som är indelad i grupper utifrån barnens ålder eller en förskola där det är 1-5 avdelningar. Detta ger vårdnadshavarna en möjlighet att se till sitt eget barns bästa, vilket sammanhang är bäst för det enskilda barnet? Även barnet, beroende på ålder och mognad, kan vara med och genom sina vårdnadshavare påverka valet av förskola och upplägg av avdelningar på förskolan. Detta i enhet med vad som står i artikel 12.

Åtgärd: Vårdnadshavare och barn väljer den förskola som de anser möter deras önskemål och behov.

Kväll- och helgomsorg

De barn som idag går på Gullvians kväll- och helgomsorg har erbjudits en plats på Bagaregatans förskola dit kväll- och helgomsorgen föreslås flytta. Bagaregatans förskola mot bakgrund att samtliga barn som går på kvälls- och helgomsorg idag ska kunna få plats på förskolan, geografiskt läge samt möjlighet till transport till och från förskolan med kollektivtrafik. Barnen som idag går på kvälls- och helgomsorgen erbjuds inte plats på Slättens förskola eller Kärnekulla förskola där resterande av barnen från Gullvians förskola har erbjudits plats.

Åtgärd: Det finns möjlighet för barn som idag går på Gullvian men som inte tillhör kvälls- och helgomsorgen att ansöka om en omplacering till Bagaregatans förskola. Detta möjliggör för t.ex. kompisar att kunna fortsätta gå på förskola tillsammans även om inte alla barnen tillhör just kväll- och helgomsorgen.

Välja förskola

Barnen på Kyrkbyns och Gullvians förskola ges möjlighet att byta förskola tillsammans som grupp.

Om vårdnadshavare önskar en annan förskola för sitt barn än de förskolor som erbjudits, och ser att det är det bästa för barnet, har vårdnadshavarna möjlighet att ansöka om placering till annan förskola, detta i enlighet med artikel 3 i barnkonventionen. Barnet kan genom sina vårdnadshavare vara med och påverka valet av ny förskola. Barnet ges då i enlighet med 12 kap rätt att komma till tals i frågor som berör honom eller henne.

Åtgärd: Möjlighet att välja förskolor och att flytta barnen i grupp finns. Förskolorna erbjuder olika indelning av avdelningar. Både vårdnadshavarna från Kyrkbyns förskola samt vårdnadshavarna från Gullvians förskola har möjligheten att välja mellan en förskola med åldersindelade avdelningar och en förskola med 1-5 årsavdelningar.

Vikarier

Vid personalfrånvaro har det visat sig vara svårt att ha en rutin som gynnar verksamheten i Kyrkbyns förskola. Då verksamheten enbart består av en avdelning är det svårt att samordna och använda personalen flexibelt. Externa vikarier ifrån kommunens gemensamma vikariepool har använts i hög grad vilket gör att det har varit extra svårt att erbjuda kontinuitet och hög kvalitet gällande bemanning på Kyrkbyns förskola.

Åtgärd: Möjligheten att använda sig av befintlig personal på närliggande förskolor, när vikariebehov uppstår, är mycket begränsad då detta kräver framförhållning som är svår att ha vid personals sjukfrånvaro.

Ny befolkningsprognos – vad händer om prognosen ändras och visar på ökat antal barn i förskoleålder ?

Även om Gullvivans förskola och Kyrkbyns förskola avvecklas kommer det finnas lediga platser på våra förskolor vilka kan möta en uppgång gällande antal barn i förskoleålder. Detta gör att det i god tid finns möjlighet att planera för nybyggnation av förskola.

Slutsats:

Det är barn- och utbildningsförvaltningens bedömning att större enheter i ändamålsenliga lokaler ger bättre förutsättningar för en högkvalitativ verksamhet som är kostnadseffektiv. Större enheter har bättre förutsättningar ur bemanningssynpunkt och kan anställa personal med flera olika kompetenser. När det gäller de farhågor som ibland framförs när det gäller större enheter, att tryggheten för barnen skulle vara sämre än den är på mindre enheter, så motsägs det av barn- och utbildningsförvaltningens erfarenheter. Även inom större enheter organiseras verksamheten för att skapa mindre sammanhang inom det stora. Enkätresultat visar att den upplevda tryggheten är hög på samtliga av förskoleenheterna.